

1. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ , Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/09/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/09/2024

Σελίδα: 34

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Η μετανάστευση, η τρομοκρατία και οι εθνικές απαντήσεις

Του ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΚΑΡΑΡΑΝΤΟΥ

Οι αποφάσεις της κυβέρνησης της Γερμανίας για τη διαχείριση του μεταναστευτικού, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων στα χερσαία σύνορά της, έχουν προκαλέσει μεγάλη συζήτηση, αλλά και νευρικότητα, τόσο στον δημόσιο διάλογο όσο και στις κυβερνήσεις διαφορετικών κρατών-μελών της Ε.Ε. Δεν είναι όμως μόνον η Γερμανία, καθώς και άλλα κράτη-μέλη, όπως η Ολλανδία, θέλουν να εφαρμόσουν μέτρα εκτός του ευρωπαϊκού πλαισίου. Οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες έρχονται έπειτα από ένα μικρό χρονικό διάστημα από το Συμφωνό για τη Μετανάστευση και το Ασύλο, γεγονός που σε κάθε περίπτωση συνιστά πιασύντημα.

Ωστόσο, δεν είναι η πρώτη φορά που η Ε.Ε. αντιμετωπίζει μια τέτοια κατάσταση στον τομέα του μεταναστευτικού. Η χαρακτηριστικότερη περίπτωση είναι η κρίση των ετών 2015-16. Η διαφορά βέβαια σε αυτή τη φάση είναι η

στάση και οι επιλογές της Γερμανίας, που είναι τελείως διαφορετικές από αυτή της περιόδου της προσφυγικής - μεταναστευτικής κρίσης. Αυτό που όμως δεν διαφοροποιείται και στις δύο φάσεις είναι η αντί, αλλά και οι αφορμές για την υιοθέτηση εθνικών μέτρων εκτός του ευρωπαϊκού πλαισίου. Αφενός η σύνδεση της μετανάστευσης με την απειλή της ισλαμιστικής τρομοκρατίας και αφετέρου το μεταναστευτικό ως θρυαλίδα ενίσχυσης ακροδεξιών κομματικών σχηματισμών σε εκλογικές διαδικασίες. Το 2015 ήταν οι τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι τον Νοέμβριο, ενώ το 2024 η τρομοκρατική επίθεση στο Ζόλιγκεν και η αποτροπή άλλων επιθέσεων από τις γερμανικές υπηρεσίες ασφαλείας. Υπάρχουν δύο άξονες που πρέπει να απασχολήσουν τη συζήτηση. Ο πρώτος αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης αυτής καθ' αυτής. Μπορεί ένα κράτος να διαχειριστεί τη μετανάστευση

αποτελεσματικά σε εθνικό επίπεδο; Πρακτικά και μακροπρόθεσμα όχι, ιδιαίτερα χωρίς να αποκοπεί από το ευρωπαϊκό πλαίσιο. Δεν είναι τυχαίο πως η Ε.Ε. δεν έχει καταφέρει να διαχειριστεί αποτελεσματικά τη μετανάστευση, κυρίως λόγω των συμφωνιών στον χαμηλότερο κοινό παρονομαστή, που σε αρκετές περιπτώσεις βασίζονται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών. Ενα κράτος, λοιπόν, δεν μπορεί να κλειστεί πίσω από εθνικά τείχη, εκτός κι αν έχει αποφασίσει να έρθει σε αντιδιαστολή με την Ε.Ε., κάτι που σε κάθε περίπτωση θα έχει επιπτώσεις.

Ο δεύτερος άξονας είναι και ο δυσκολότερος. Ήδη από το 2015 αρκετοί, μεταξύ αυτών και πολιτικά κόμματα, συνδέουν ευθέως τη μετανάστευση με την απειλή της τρομοκρατίας. Η πραγματικότητα είναι διαφορετική. Προφανώς και οι μεταναστευτικές οδοί έχουν εργαλειοποιηθεί από τρομοκράτες για να διεκδικήσουν στην Ευ-

ρώπη και να πραγματοποιήσουν μια τρομοκρατική επίθεση, ενώ και μέλη των μεταναστευτικών κοινοτήτων σε χώρες της Ε.Ε. ριζοσπαστικοποιήθηκαν και έκαναν επιθέσεις. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει πως όλοι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες είναι δυνητικοί τρομοκράτες, ούτε πως όσοι φτάνουν στην Ε.Ε. και ζητούν άσυλο είναι κεκαλυμμένοι τρομοκράτες. Το μεταναστευτικό ζήτημα έχει και επιπτώσεις ασφαλείας, μεταξύ αυτών και κάποιες συνδέσεις με την τρομοκρατική απειλή – όσο δεν το βλέπουμε και δεν το αντιμετωπίζουμε τόσο θα αφήνουμε χώρο στους ακραίους που θέλουν να κερδίσουν από την πόλωση.

Το μεταναστευτικό είναι κατεξοχήν ευρωπαϊκό ζήτημα και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί, εάν θέλουμε αυτό να γίνει αποτελεσματικά. Η διαχείριση του προϋποθέτει ενίσχυση της ολοκλήρωσης σε αυτή την πολιτική και εντατικοποίηση της συνεργασίας και

της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών. Η υιοθέτηση εθνικών μέτρων και οι εξαιρέσεις από τον ευρωπαϊκό κανόνα απειλούν την κοινή ευρωπαϊκή πολιτική και την ακυρώνουν στην πράξη. Αν δεν δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εξωτερική διάσταση της πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου, τόσο στον τομέα της ανάπτυξης όσο και της ασφαλείας, τόσο θα βλέπουμε μικρές και μεγάλες κρίσεις που θα δίνουν χώρο σε εθνικές φωνές και σπασμοδικές πρωτοβουλίες.

Η καταπόλεμση της τρομοκρατίας και η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης περιλαμβάνουν και την ασφάλεια συνόρων, αλλά και διάφορες πρωτοβουλίες ενδυνάμωσης των μεταναστευτικών κοινοτήτων. Όπως και το μεταναστευτικό, έτσι και αυτή δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με εντατικούς ελέγχους στα σύνορα. Αρκετή μια συγκριτική μελέτη των δράσεων των τρομοκρατικών επιθέσεων στις χώρες της Ε.Ε. τα

τελευταία χρόνια για να κατανοήσουμε το πόσο περίπλοκη και διαφοροποιημένη είναι η απειλή της τρομοκρατίας. Η διαχείριση της μετανάστευσης και η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας είναι δύο ζητήματα που προϋποθέτουν συνεργασία των κρατών και υλοποίηση πολιτικών και μέτρων συνολικά από την Ε.Ε. Και στις δύο περιπτώσεις ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μέτρων εξωτερικεύονται από εθνικές πρωτοβουλίες εσωτερικής στόχευσης.

Το μεγάλο στοίχημα βέβαια είναι οι κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν τα πραγματικά προβλήματα και όχι να συρθούν από την ατζέντα των ακραίων πολιτικών σχηματισμών που θέλουν να ακυρώσουν την Ε.Ε.

Ο κ. Τριαντάφυλλος Καραράντος είναι δρ Ευρωπαϊκής Ασφάλειας και Νέων Απειλών, κύριος ερευνητής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.